

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Reguleringer, finansiell stabilitet og makroøkonomi

Finansnæringens dag
27 mars 2012

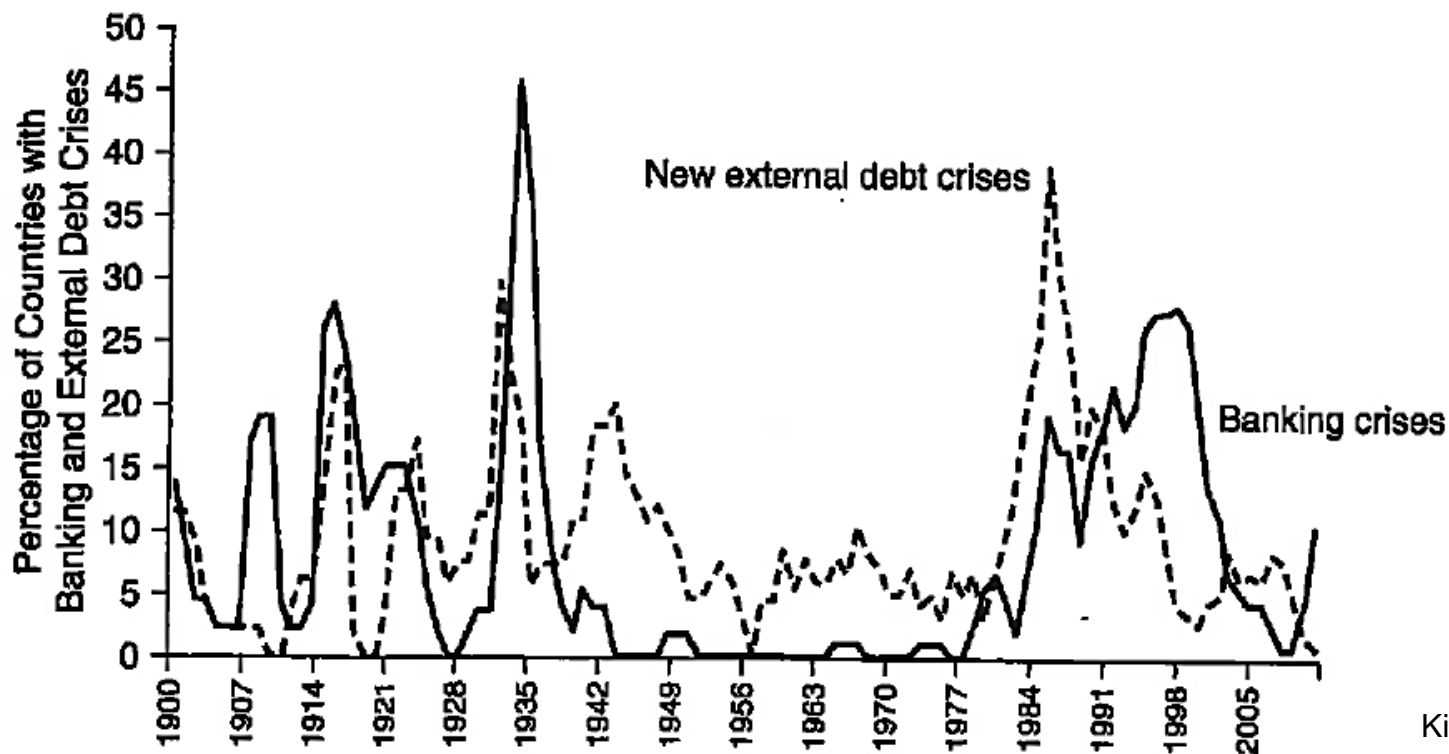
Emil R. Steffensen
Finanstilsynet

Agenda

- **Finanskrisens ulike stadier**
- **Situasjonen i dag og norsk finanssektor**
- **Reguleringer, makroovervåking og tilsyn**

Hva er finansiell stabilitet?

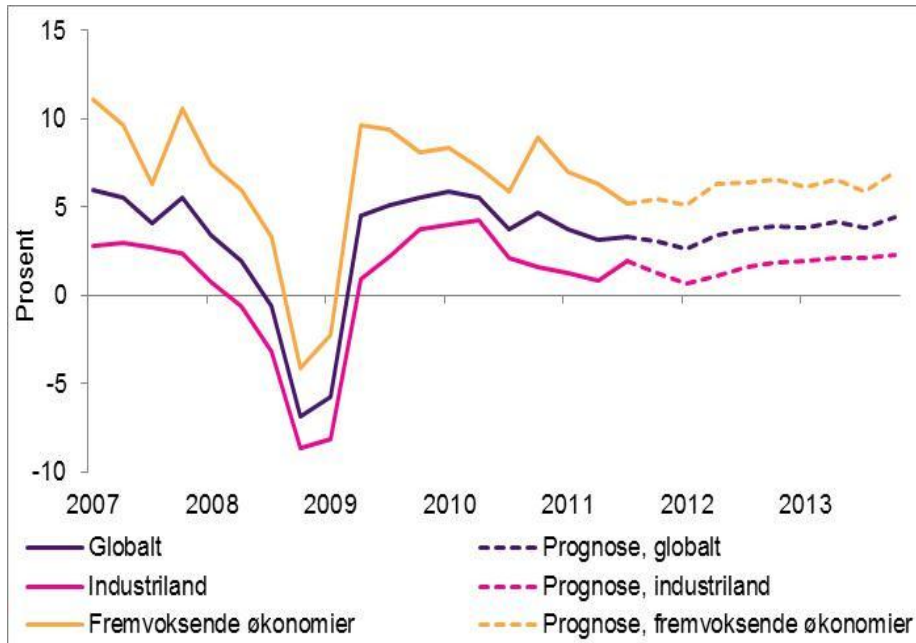
Finansiell stabilitet innebærer at det finansielle systemet kan håndtere sjokk og forstyrrelser og utføre sine funksjoner uten at det oppstår store, negative konsekvenser for resten av økonomien

Kilde: Reinhart & Rogoff

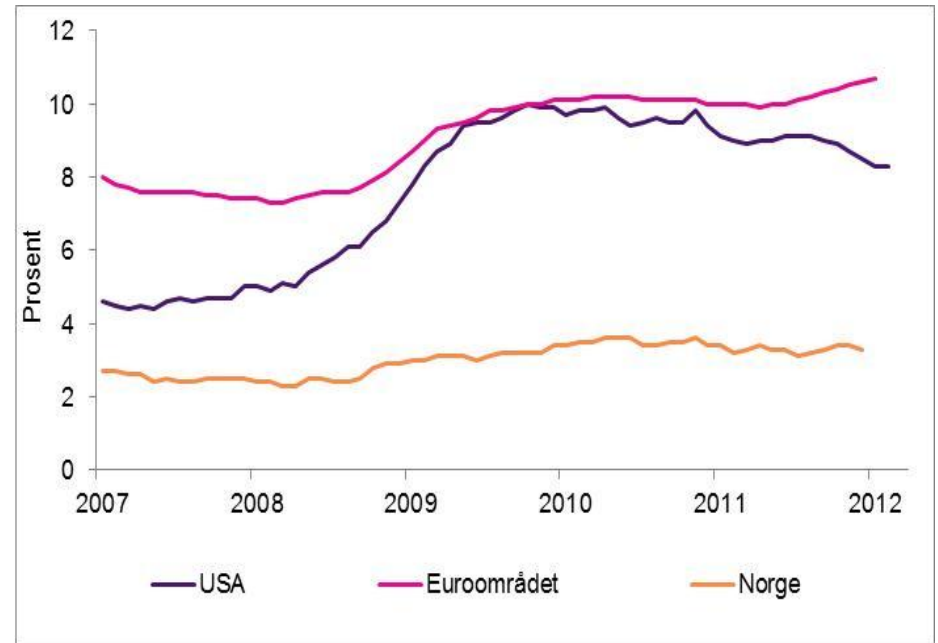
Realøkonomiske kostnader er svært store

Vekst i BNP

Kilde: IMF WEO update, januar 2012

Arbeidsledighet

Kilde: Thomson Reuters Datastream

Hvorfor oppstod krisen?

- Lave renter, lave risikopremier, sterk vekst i kreditt og formuespriser er kjente ingredienser bak subprimekrisen i USA og en rekke finanskriser.

"Paradox of financial stability"

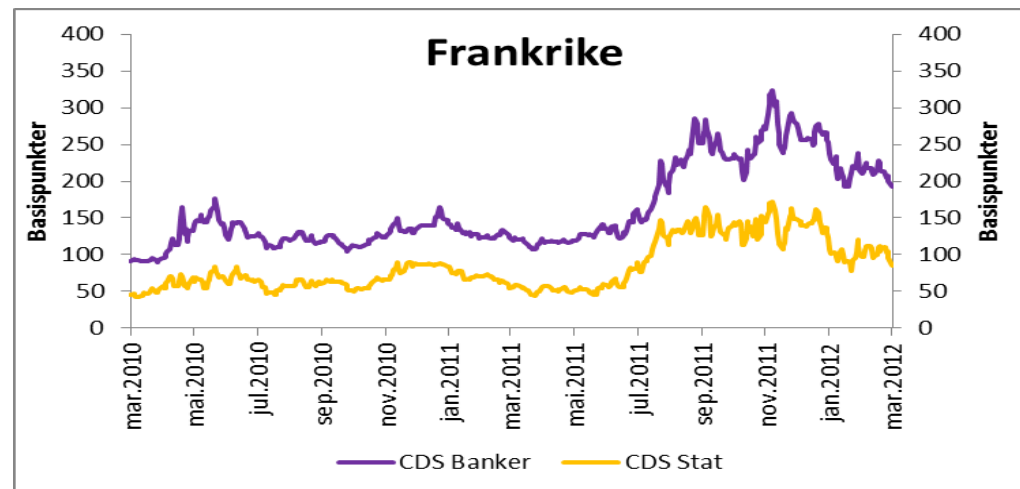
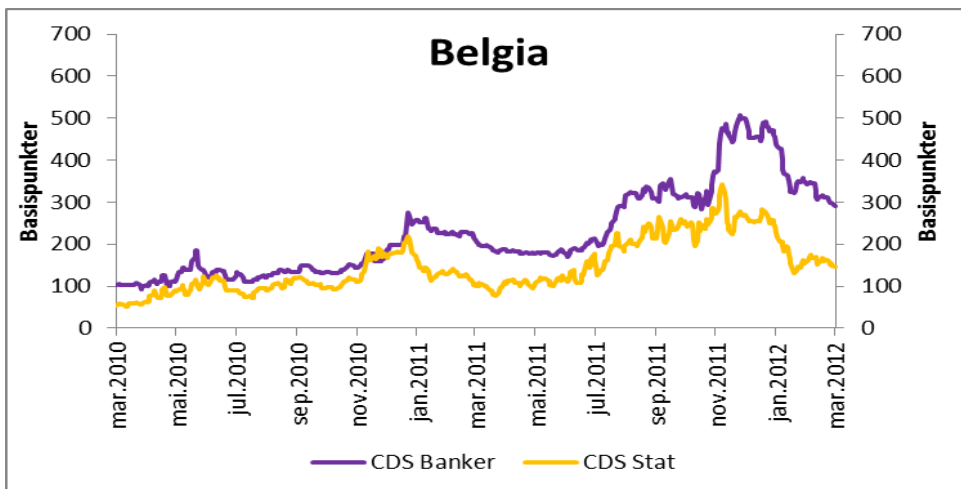
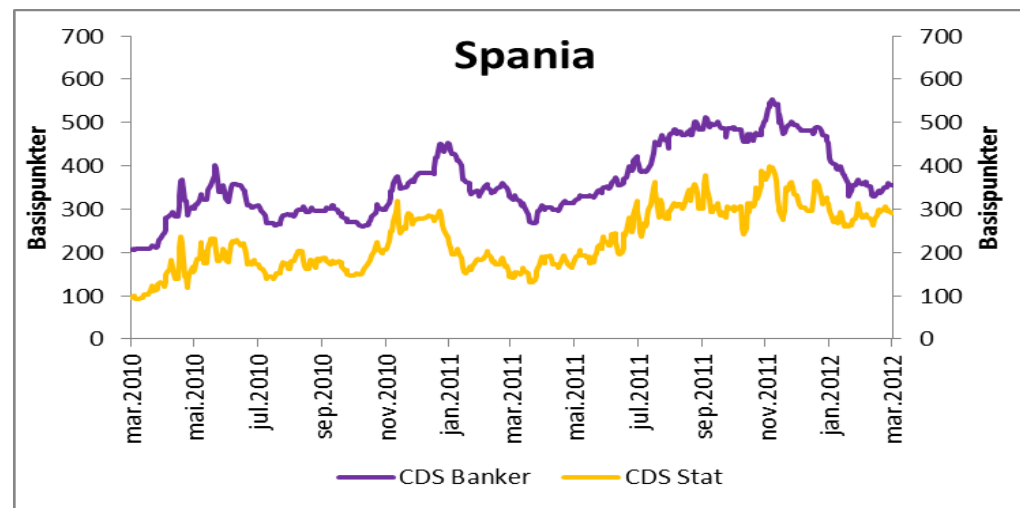
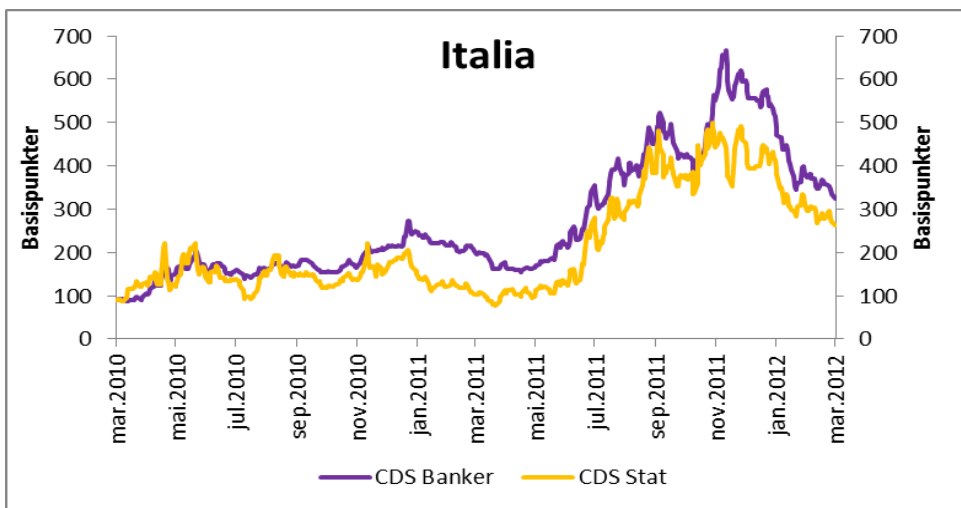
The system looks strongest when it is at its most vulnerable

- Verdipapirisering, komplekse produkter og selskapsstrukturer «skjulte» risikoen og ga opphav til overraskende smitteeffekter til Europa, tillitssvikt mellom banker og likviditetskrise

"...at this point, the troubles in the subprime sector seem unlikely to seriously spill over to the broader economy or the financial system."

(Bernanke, juni 2007)

Statsgjeldskrise og bankkrise

Hvorfor reagerte mange markedsaktører så sent på ubalansene i statsgjeld?

Financial Times

I 2011 så det mørkt ut....

Financial Times

Lysning internasjonalt, men fortsatt betydelig risiko

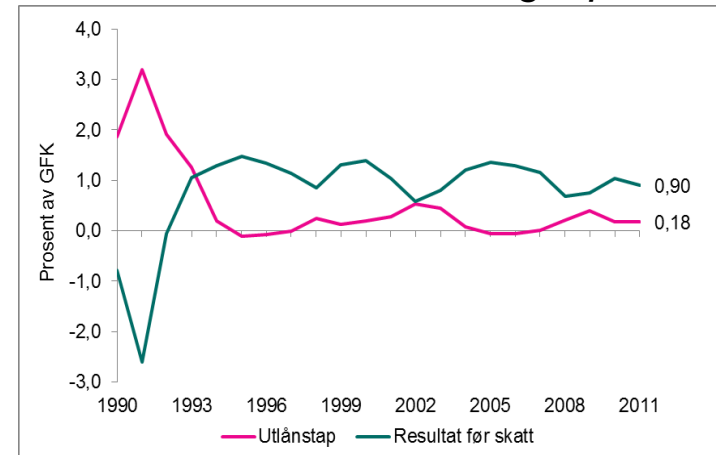
- Tegn til bedring i amerikansk økonomi
- Myk landing i kinesisk økonomi?
- Fremgang i arbeidet med statsgjeldsproblemene i EU
- ECBs tilførsel av likviditet gjennom LTRO i desember 2011 og februar 2012

Fortsatt ubalanser, svak vekst og høy ledighet, og usikkerhet om følgene av langvarig lav rente

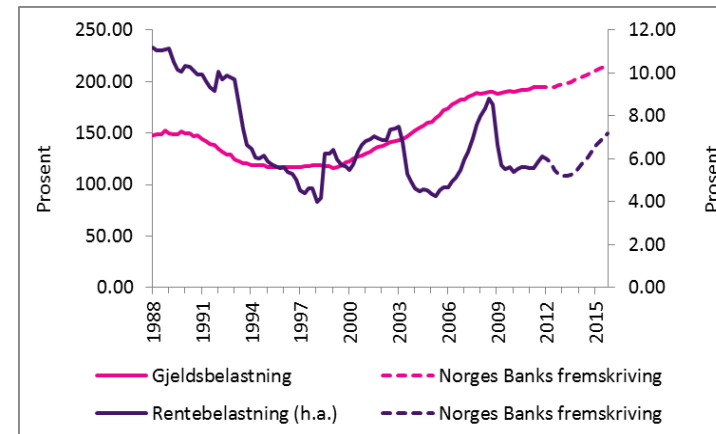
Norske banker

- Norske banker har klart seg godt gjennom den internasjonale finanskrisen
- Norske banker er lønnsomme og tilfredsstillende minstekravene med god margin
- Fortsatt usikkerhet samt nye og økte krav både fra myndigheter og markeder, tilsier at gode tider benyttes til ytterligere styrking av soliditet
- Langsiktig funding og likviditetsbuffer har økt, og risikostyringen er bedret
- Finansieringen må gjøres enda mer robust og likviditetsbuffer økes ytterligere for å møte eventuell ny tilstramning i markedene

Bankenes resultater og tap

Husholdningenes gjeldsbelastning

Solvens II – Nye krav i forsikring

- Harmonisering av solvenskravene, og i utgangspunktet ikke rom for nasjonale valg (bortsett fra områder som ligger utenfor Solvens II)
- Tre pilarer (samme struktur som i bankregelverket), også her med muligheter for bruk av interne modeller
- Overgangsordninger og tidspunkt for gjennomføring fortsatt uavklart
- Det er viktig at selskapene fortsatt prioriterer forberedelsene til det nye regelverket

Solvens II og situasjonen i liv og pensjon i Norge

- Forsikringsforpliktelsene vurderes til realistisk verdi basert bl.a. på diskontering med markedsrente. Fortsatt diskusjon om tiltak for å redusere prosyklikalitet
- Økt etterspørsel etter langsiktige rentepapirer for å redusere samlet renterisiko når rentenivået er lavt
 - Tilgangen på lange rentepapirer liten i mange land
- Lave renter og økende levealder skaper utfordringer for liv og pensjon. Solvens II synliggjør renterisikoen og øker kravet til kapital.
- Regelverkstiltak utenfor Solvens II bør iverksettes, herunder Finanstilsynets forslag til nytt sammenslått bufferfond og Banklovkommisjonens forslag

Finanskrisen og behov for reguleringsreformer for banksektoren

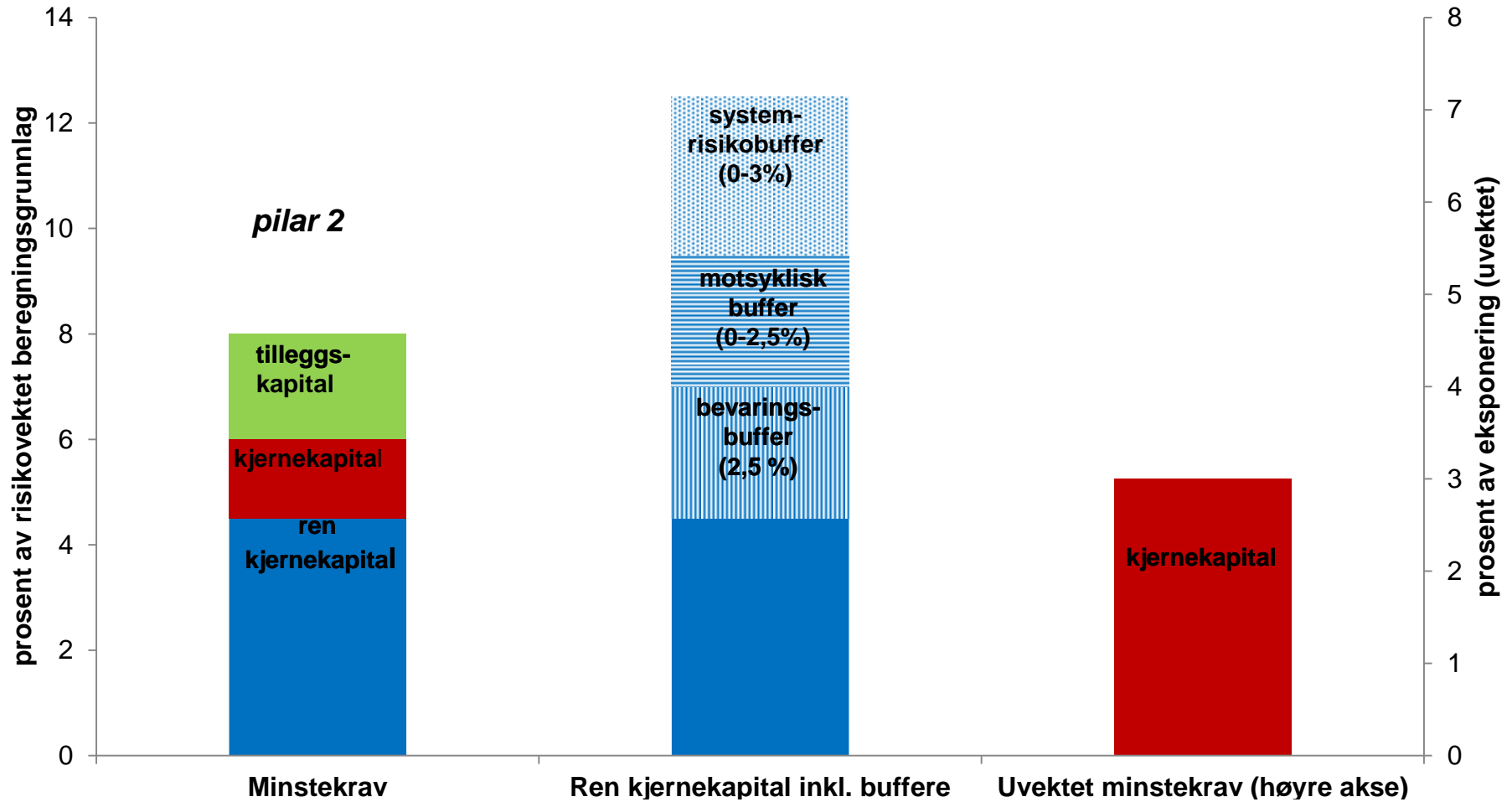
- **Strengere krav til kvalitet og nivå på kapital**
- **Økte krav til likviditetsbuffer og stabil funding (LCR og NSFR)**
- **Økt vekt på systemrisiko**
- **Bedre systemer for kriseløsninger**
- **Institusjonelle endringer**
- **Regulering og overvåking av skyggebanksystemet**

Nye krav til struktur i EUs banksektor?

Finanskrisen viste betydningen av forretningsmodeller og helhetlig regulering og tilsyn

- **Krisehåndtering og avviklingsplaner (testamenter)**
- **Restriksjoner på størrelse (US Dodd-Frank Act)**
- **Restriksjoner aktivitet (Volcker-rule)**
- **Restriksjoner i finansgrupper**
 - **UK forslag om «ring-fencing of retail banking»**
- **Fullstendig separasjon**
 - **US Glass-Steagall (1933-1999)**
 - **Forslag om «narrow-banking» (innskudd og «standard» utlån)**

Basel III - Nye og økte kapitalkrav

Basel III – Gradvis innføring av de nye kravene (2013-2019)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ren kjernekapital	3,50 %	4 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %	4,50 %
Kjernekapital	4,50 %	5,50 %	6 %	6 %	6 %	6 %	6 %
Ansvarlig kapital	8 %	8 %	8 %	8 %	8 %	8 %	8 %
Bevaringsbuffer				0,625 %	1,25 %	1,875 %	2,50 %
Motsyklisk buffer	Følger bevaringsbuffer, men kan forseres i land med sterk kredittvekst						
Fradragsregler*		20 %	40 %	60 %	80 %	100 %	100 %
Leverage ratio						3 %	3 %
LCR			100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
NSFR						100 %	100 %

*Fradragsregler: Fradrag i ansvarlig kapital for krysseierskap, goodwill mv

Økt vekt på systemrisiko i regulering og tilsyn

- **Mål om å redusere prosykklalitet og smitteeffekter som følge av gjensidig avhengighet og felles eksponeringer**
- **Verktøykassen av virkemidler i makrotilsyn og makroregulering uavklart**
 - Konserveringsbuffer, motsyklisk buffer, systemrisikobuffer, risikovekter, LTV, leveragekrav, likviditetskrav, Pilar 2, kriseberedskap, strukturbegrensninger?
- **Finanstilsynet vurderer både institusjonsspesifikk risiko og systemrisiko. Interaksjon mellom finansnæring og makroøkonomi er viktig, og helheten er nødvendig for vurderinger av risiko i enkeltinstitusjoner.**
- **Makroøkonomisk overvåking har vært en integrert del av tilsynsvirksomheten i Norge i lang tid, i motsetning til i mange andre land.**

Nærmere om motsyklisk buffer

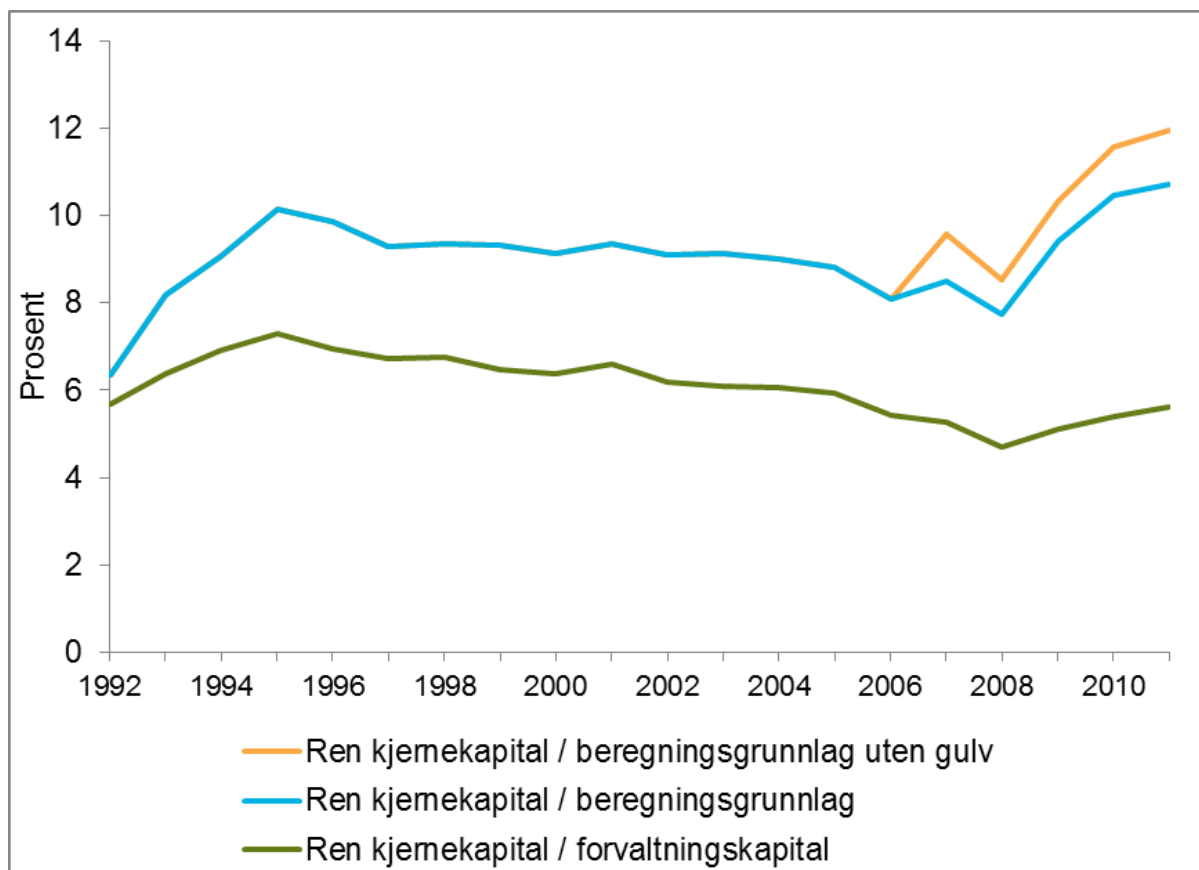
- Formålet med en motsyklisk buffer er å *styrke bankenes soliditet* for å kunne møte økte tap og opprettholde normal utlånsaktivitet etter en periode med sterk kredittvekst
- Innføring av en motsyklisk buffer kan også ha en viss, men trolig liten, effekt på kredittveksten i en oppgangsperiode.
- Innføring av motsyklisk buffer er først og fremst et soliditetsfremmende tiltak, og behovet for *koordinering med øvrig kapitaldekningsregelverk* er betydelig.
- Institusjonelle modeller for makrotilsyn bør avspeile nasjonale erfaringer, og det finnes ikke en “one-size-fits-all”.

Regulering og tilsyn

- **Det finansielle systemet er komplekst, og utøvelse av skjønn er nødvendig**
- **Gode reguleringer kan ikke alene sikre stabilitet. For å sikre finansiell stabilitet kreves et effektivt tilsyn. «Compliance»-tilsyn er ikke tilstrekkelig.**
- **Et effektivt tilsyn krever høy kompetanse, må være fremadskuende og ha nødvendige virkemidler og vilje til tidlig inngripen**
 - **Revisjon i 2022 av «Basel core principles for effective banking supervision»**
- **Det er nødvendig med et aktivt og kritisk stedlig tilsyn, vekt på risikostyring, modeller, likviditet og soliditet, og et makroperspektiv i analyser og risikovurderinger.**

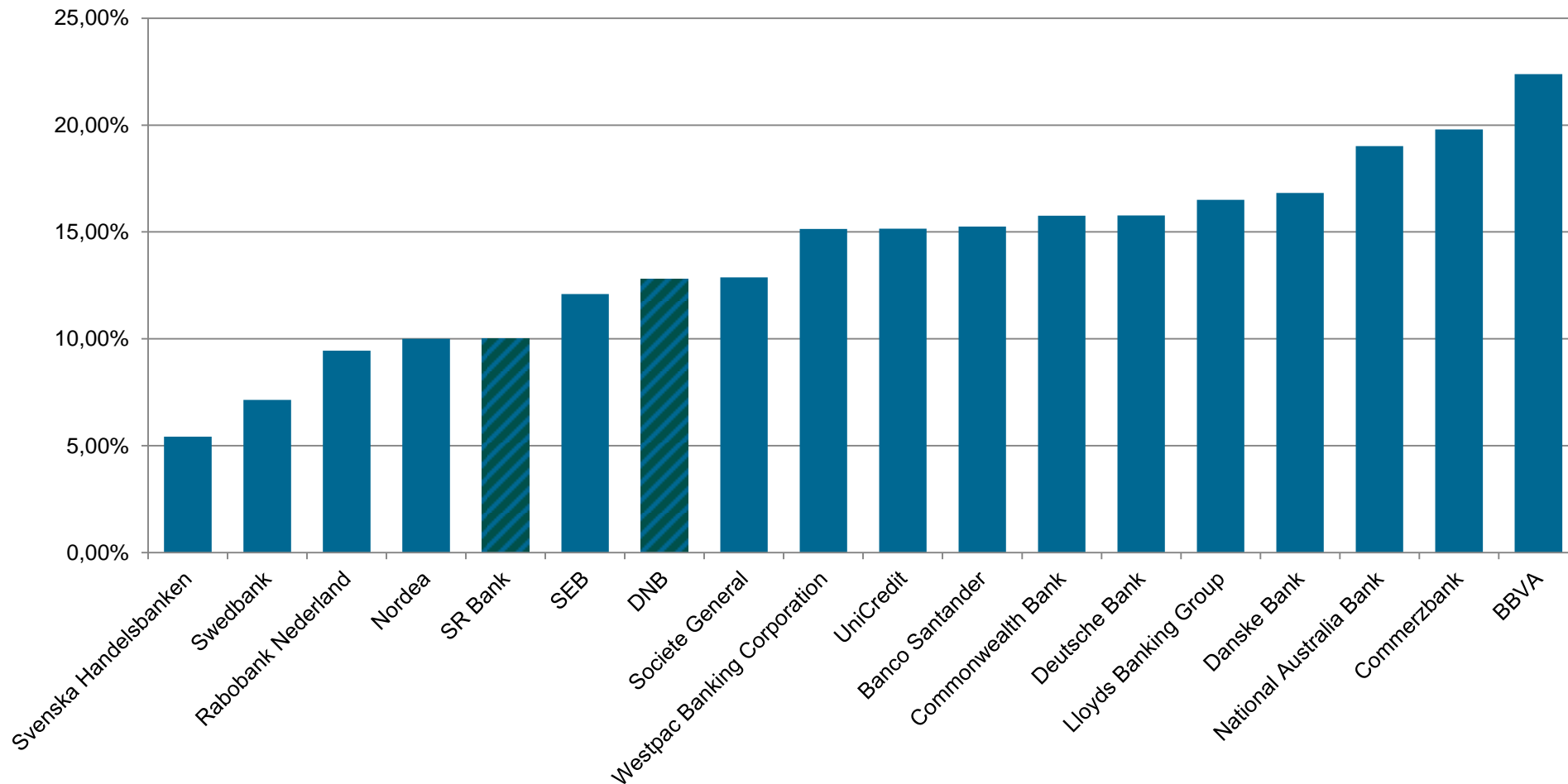
Kapitaldekning i norske banker

Banker og boligkredittforetak

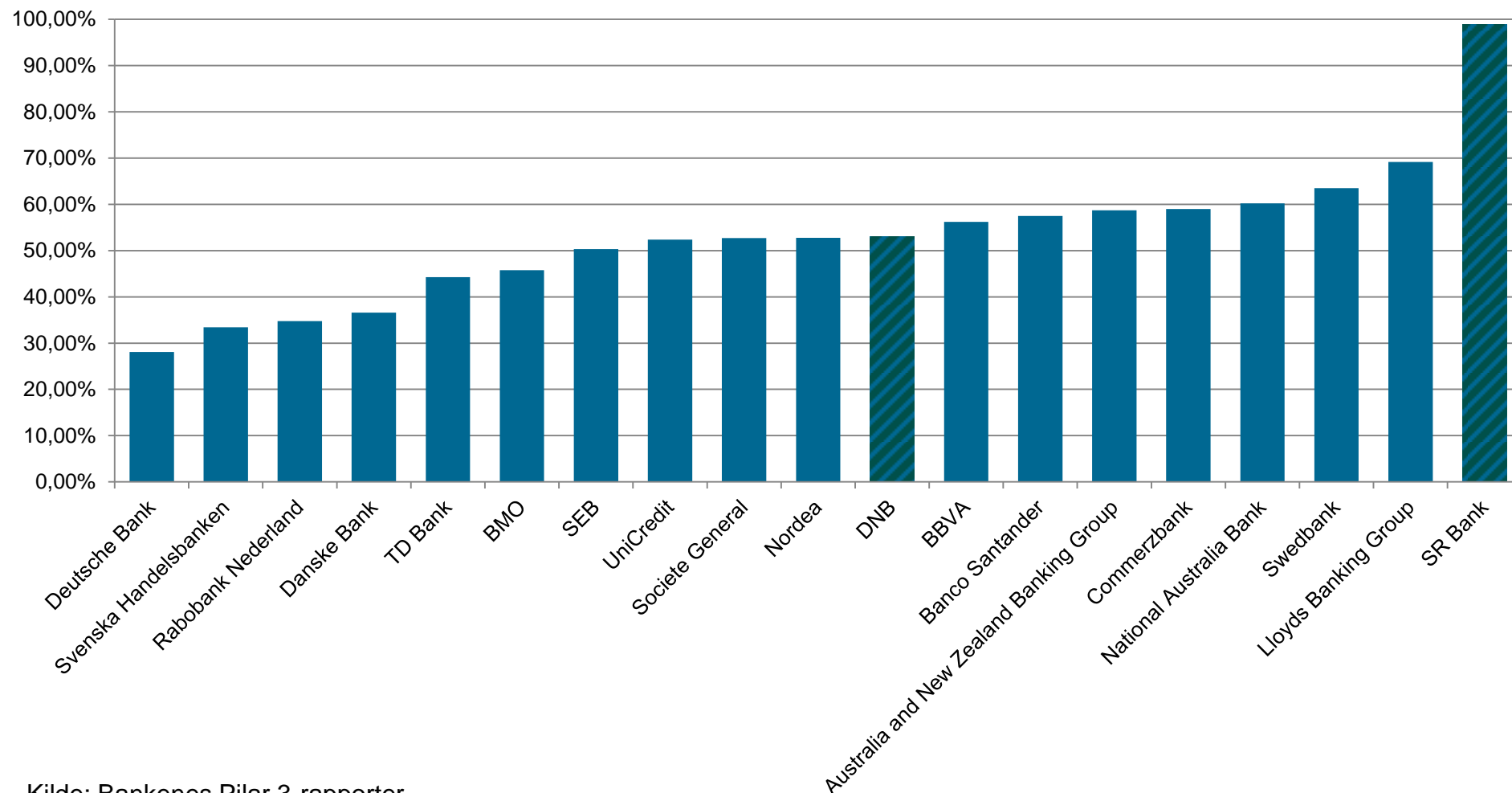
Kilde: Finanstilsynet

Risikovekter - boliglån

Kilde: Bankenes Pilar 3-rapporter

Risikovekter foretakslån

Kilde: Bankenes Pilar 3-rapporter

Nasjonal handlefrihet

- **CRD IV (som i EU bygger på Basel III) er i større grad enn tidligere regelverk et fullharmoniseringsregelverk**
- **“Single Rulebook” og hensynet til finansiell stabilitet er ikke sammenfallende når minstekravene er for lave**
- **Harmonisering av regulering og tilsyn er ønskelig, men må ikke føre til svekkelse av standarder**
- **Nasjonalt handlingsrom og fleksibilitet må brukes for å møte trusler mot finansiell stabilitet**

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

www.finanstilsynet.no

Personlig e-postadresse

